

OBSAH

Úvodem 5

I/ DOBA PÍSEMNICTVÍ STAROSLOVĚNSKÉHO A LATINSKÉHO 7

SLOVANSKÉ KOŘENY ČESKÉHO PÍSEMNICTVÍ 9

Proglasť 10

Život Konstantinův 12

Život Metodějův 12

Kyjevské listy 15

BOJ LITERATURY STAROSLOVĚNSKÉ A LATINSKÉ 15

Legenda tzv. Kristiána 16

Staroslověnský Život sv. Václava 18

Hospodine, pomiluj ny 20

DOČASNÉ VÍTĚZSTVÍ LATINY A PRVNÍ STOPY LITERÁRNÍHO UŽITÍ ČEŠTINY 22

Kosmas 23

Kosmovi pokračovatelé 31

Svatojiříské officium 31

Svatý Václave 33

II/VZNIK ČESKY PSANÉ LITERATURY A JEJÍ ROZVOJ VE 14. STOLETÍ 35

POČÁTKY LAICIZACE A ZČEŠTĚNÍ LITERATURY 37

Chronicon Aulae Regiae (Zbraslavská kronika) 39

Václav II. 41

Ostrovská píseň 42

Kunhutina modlitba 42

Spor duše s tělem 44

Buoh všemohúcí 44

Jezu Kriste, šcedrý kněže 44

Kudy sem já chodila 44

Byla sem ti v sádku 44

Apokryf o Jidášovi 44

Rozmluva P. Marie s Anselmem 45

Legenda o sv. Alexiovi 45

Legenda o Adamovi a Evě 45

Legenda o desetitisících rytířů 45

Legenda o sv. Jiří 45

Alexandreis 46

Kronika třech Dalimila 51

VRCHOL FEUDÁLNÍ KULTURY A ÚSILÍ

O DEMOKRATIZACI LITERATURY 56

Karel IV. 61

Přibík Pulkava z Radenína 61

Beneš Krabice z Weitmile 61

Jan z Holešova 62

Bartoloměj z Chlumce (Klaret) 65

Žákovská poezie 65

Václav Český	67
Mastičkář	68
Hra veselé Magdalény	70
O Kristovu zmrtvýchvstání	70
Legenda o sv. Prokopu	73
Život sv. Kateřiny	76
Legenda o sv. Dorotě	81
Tandariáš a Floribella	83
Velká růžová zahrada	83
Malá růžová zahrada	83
Vévoda Arnošt	83
Tristram a Izalda	83
Závišova píseň	87
Ztratilať sem milého	90
Otep myrry	91
Jan z Jenštejna	92
Slóvce M	92
Píseň veselé chudiny	94
Sedláci	94
Píseň o Pravdě	95
Pieseň od pana Štemberka	95
Smrt	95
Pasionál	95
Životy sv. otců	95
Život Krista Pána	95
Příběhy Římanů	95
Olomoucké povídky	95
Štilfríd	96
Bruncvík	96
Apollonius	96
Valter a Grizelda	96
Povídka o Alexandrovi Velikém	96
Trojanská kronika	96
Cestopis tzv. Mandevilla	97
Marko Polo	97
Tkadleček	98
Hradecký rukopis	100
Desatero kázanie božie	100
Satiry	101
Podkoní a žák	103
Svár vody s vínem	105
Smil Flaška z Pardubic	105
Husovi předchůdci	108
Konrád Waldhauser	109
Jan Milíč z Kroměříže	109
Matěj z Janova	111
Učení heretici	112
Tomáš ze Štítného	113

Úvodem ?
V DOBA PÍSEMNICTVÍ STAROVLAVSKÉHO ?
A L A T I N S K É H O ?
S L O V A N S K É K O R E N Y Č R S K É P Í S E M N I C T V Í ?
Proglas 10
Život Konstantinův 13
Život Metoděje 13
Kyjevské listy 13
BOJ LITERATURY STAROSLOVĚNSKÉ ?
A L A T I N S K É 13
Legenda tzv. Kristova 16
Staroslověnský život sv. Václava 18
Hospodské pomlujky 20
DOČASNÉ VĚTRSTVÍ L A T I N Y ?
L I T E R A R N Í H O U Ž I T Í Č E S T I N Y ?
Komara 23
Komarovi požalovací 23
Štaveljské officium 23
Štaveljské Václava 23
IVAZNIK ČESKÝ PŘANĚ LITER ?
ROZVOJ VE M. STOLETÍ ?
POČÁTKY LAICIZACE A ČESTNÝ ?
Chamonion Antae Régis (Štaveljské kroniky) 23
Václav II. 41
Ozvovalá píseň 43
Kununnian modlba 43
Špat duše s tělem 44
Boch vědomostí 44
Jezu Křate, šedý kněz 44
Kudy sem já chodila 44
Byla sem ti v zádu 44
Apokryf o Jihlavě 44
Romulus P. Marie a Anselm 47
Legenda o sv. Alciově 47
Legenda o Adamovi a Evě 47
Legenda o desetiúcti přilb 47
Legenda o sv. Jilí 47
Alexandria 48
Kronika frč. Dalimila 51
VRCHOI PĚDULNÍ KULTURA ?
O D E M O K R A T I Z A C I L I T E R A T U R Y ?
Karel IV. 61
Příběh Pulkava z Radešovic 61
Březí knižice z Wornitz 61
Jan z Holčova 62
Barotomští z Chlumce (Křinec) 63
Zákovská povídky 63

III/ZLIDOVĚNÍ LITERATURY V DOBĚ HUSITSKÉ

117

ÚČAST LITERATURY NA IDEOVÉ PŘÍPRAVĚ

REVOLUČNÍHO Hnutí 120

Jan Hus 122

ÚČAST LITERATURY NA REVOLUČNÍCH

BOJÍCH 132

Jeroným Pražský 132

Jakoubek ze Stříbra 133

Jistebnický kancionál 133

Ktož sú boží bojovníci 133

Povstaň, povstaň, veliké město Pražské 134

Píseň o bitvě před Ústím 135

V nádeji boží Mistr Hus Jan 135

Jan Capek 135

Budyšínský rukopis 135

Žaloba Koruny české 135

Porok Koruny české 135

Hádání Prahy s Kutnou Horou 136

Vavřinec z Březové 139

Jan Žižka 139

Křižtan z Prachatic 140

Pašije šlapanických loupežníků 142

Viklefská mše 143

Václav, Havel a Tábor 144

Nuž vy, ševci, viery nové 145

Počátkové husitství 146

O sektě tábořské 146

O naháčích 146

Krátké sebrání z kronik českých 146

DOZNÍVÁNÍ HUSITSKÝCH IDEÁLŮ V LITERATUŘE

PO LIKVIDACI REVOLUČNÍHO Hnutí 146

Paleček 148

Ezop 148

Enšpígl 148

Oldřich Kříž z Telče 149

Jan Pinvička z Domažlic 149

Jan Rokycana 149

Mikuláš Biskupec z Pelhřimova 149

Čtibor Tovačovský z Cimburka 150

Petr Chelčický 150

Jednota bratrská 154

Řehoř Krajčí 154

Panoš Jaroslav 155

Václav Šašek z Bífkova 155

Jan z Rabštejna 158

IV/ÚSILÍ O SPOJENÍ LITERATURY S ŽIVOTNÍ PRAXÍ ZA KULTURNÍ PŘEVAHY MĚŠTANSTVA 159

POČÁTKY NOVÉHO ROZVOJE LITERATURY 167

Bohuslav Hasištejnský z Lobkovic 169

Viktorin Kornel ze Všehrd	170
Řehoř Hrubý z Jelení	173
Hynek z Poděbrad	177
Zrcadlo marnotratných	184
Naučení rodičům	184
Mikuláš Konáč z Hodiškova	184
Lukáš Pražský	185
Jan Češka	185
Rada zhovadilých zvířat a pactva k člověku	186
Frantovy práva	187
Píseň o Bočkovi	188
Jan Hasištejnský z Lobkovic	189
Martin Kabátník	189
Spis o nových zemích	190
Jan Černý	190

ROZKVĚT MĚŠŤANSKÉ LITERATURY 191

Sixt z Ottersdorfu	191
Jan st. Hodějovský z Hodějova	192
Matouš Collinus z Chotěřiny	192
David Crinitus z Hlaváčova	192
Václav Hájek z Libočan	193
Oldřich Přefát z Vlkanova	194
Jan Blahoslav	196
Ezop	203
Historie o Eilenšpiglovi	203
Jan Campanus Vodňanský	204
Jan Chorinnus	204
Pavel z Jizbice	204
Alžběta Johanna Westonia	205
Tadeáš Hájek z Hájku	207
Adam Zalužanský ze Zalužan	207
Jan Jessenius	207
Bavor Rodovský z Hustiřan	207
Daniel Adam z Veleslavína	207
Mikuláš Dačický z Heslova	208
Echo na pražské kněžstvo	209
Vzhůru, Čechové	210
Lamentací země moravské	210
Karel st. ze Žerotína	212
Kryštof Harant z Polžic a Bezdrůžic	213
Václav Vratislav z Mitrovic	216
Bedřich z Donína	216
Jean de Léry	216
Noviny	217
Knížky lidového čtení	217
Meluzina	218
Fortunatus	218
Magelona	218
Faust	218
Satiry	219
Doktor Grobian	219
Šimon Lomnický z Budče	221

V/ ÚSTUP MĚŠŤANSKÉ KULTURY A ROSTOUCÍ
VÝZNAM LIDOVÉ TVORBY V OBDOBÍ
VLÁDNOUCÍ PROTIREFORMACE 228
DOZNÍVÁNÍ PŘEDBĚLOHORSKÉ LITERÁRNÍ
TRADICE V EMIGRACI A UPEVNĚVÁNÍ
PROTIREFORMAČNÍCH SNAH V LITERATUŘE
DOMÁCÍ 234

- Politická satira 234
Jiří Třanovský 235
Jan Amos Komenský 236
Bohuslav Balbín 249
Tomáš Pešina z Čechorodu 251
Jan František Beckovský 251
Jan Florián Hammerschmidt 251
Jan Kořínek 251
Adam Václav Michna z Otradovic 251
Bedřich Bridel 258
Felix Kadlinský 261
Jan Ignác Dlouhoveský 264
Václav Karel Holan Rovenský 264
Václav Jan Rosa 265
Písně pro Annu Vitanovskou 269
Václav František Kocmánek 269

LIDOVÁ SLOVESNOST JAKO HLAVNÍ NOSITELKA
DOMÁCÍHO LITERÁRNÍHO PROCESU 270

- Selská rebelie 270
Antonín Koniáš 270
Píseň o moudrých a pošetilých pannách 271
Svatební píseň z Michnovy skladby 271
Bohumír Hynek Bilovský 272
Jan Libertin 272
Komedie o Františce 273
Loutkové divadlo 273
Lidové hry se zpěvy 274
Kristián Pešek 274
Václav Klejch 274
Pověsti o Žižkovi 275
Pověst blanická 275
Jiří Volný 275
František Jan Vavák 275
Tomáš Kuzník 275
Satira na čtyři stavy 276
Verše o perníkářství 278
Lidová píseň 279

- Slovníček a vysvětlivky 282
Rejstřík 289